

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 9. veljače 2021.

Analiza odluke

Kušić i dr. protiv Hrvatske

br. zahtjeva 71667/16

odluka o nedopuštenosti

članak 2. Konvencije – pravo na život (postupovni aspekt)

***Ustavna tužba predstavlja učinkovito pravno sredstvo za prigovore neučinkovitih istraga
povrede prava na život (članak 2. Konvencije)
i zabrane mučenja (članak 3. Konvencije)***

Europski sud za ljudska prava (dalje Europski sud) je u vijeću od sedam sudaca 10. prosinca 2019. donio odluku u predmetu Kušić i dr. protiv Republike Hrvatske kojom je zahtjev podnositelja proglasio nedopuštenim jer prije podnošenja zahtjeva Europskom sudu nisu iscrpili sva dostupna i učinkovita domaća pravna sredstva. Naime, u konkretnom predmetu, podnositelji nisu podnijeli ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

Podnositelji su u svom zahtjevu Europskom sudu isticali povredu prava na život tvrdeći da nije provedena učinkovita istraga ubojstva njihovih srodnika na području Siska 1991. godine. Tijela srodnika podnositelja pronađena su u veljači 1992., nakon čega je obavljen očevid tijekom kojeg je utvrđeno da su stradali uslijed prostrijelih rana glave i trupa. Odmah nakon obavljenog očevida policija je tadašnjem Okružnom javnom tužilaštvu u Sisku podnijela kaznenu prijavu protiv nepoznatog počinitelja kaznenog djela ubojstva. Policija je u početku obavila brojne obavijesne razgovore, a 2006. godine je Županijsko državno odvjetništvo u Sisku izmijenilo pravnu kvalifikaciju djela u kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Istraga je u trenutku donošenja odluke Europskog suda bila i dalje u tijeku. Podnositelji su pred Europskim sudom također tvrdili kako u Republici Hrvatskoj ne postoji učinkovito pravno sredstvo za prigovore neučinkovitih istraga navodeći da je Ustavni sud redovito odbijao takve ustavne tužbe kao neosnovane. U prilog svojih navoda, podnositelji zahtjeva su naveli pet odluka donesenih između 2012. i 2016. godine povodom ustavnih tužbi podnesenih protiv presuda parničnih sudova kojima su odbijene tužbe protiv države radi naknade štete zbog nasilnih smrti.

Prije podnošenja zahtjeva Europskom sudu podnositelji zahtjeva nisu se obratili hrvatskim tijelima pa ni Ustavnom sudu, smatrajući da u Republici Hrvatskoj za njihove prigovore nema učinkovitog domaćeg pravnog sredstva.

Europski sud je ponovio da su državna tijela dužna provesti učinkovitu istragu po službenoj dužnosti čim saznaju da je neka osoba umrla u sumnjivim okolnostima. Državna tijela ne smiju čekati da članovi obitelji podnesu službenu prijavu, niti se obitelj žrtve može smatrati odgovornom za tijek bilo kakvih istražnih postupaka. Pozivajući se na svoju dobro utvrđenu praksu (*Jelić protiv Hrvatske*, stavak 64., *Narin protiv Turske*, stavak 47.) također je istaknuo da parnični postupak ne ispunjava obvezu provođenja službene učinkovite istrage jer tužba za naknadu štete ne daje mogućnost utvrđivanja počinitelja i njihove odgovornosti. Drugim riječima, u slučajevima nasilnih smrti parnični postupak za naknadu štete nebitan je za postupovne obveze države koje proizlaze iz članka 2. Konvencije.“

Ova odluka posebno je važna jer je Europski sud dao odgovor na pitanje je li ustavna tužba učinkovit domaći pravni lijek za pritužbe koje se tiču neučinkovitih istraga u kontekstu članka 2. i 3. Konvencije, te jesu li podnositelji bili dužni podnijeti takvu tužbu prije podnošenja zahtjeva Europskom sudu.

Dajući odgovor na ovo pitanje, Europski sud je utvrdio da su odluke Ustavnog suda na koje su se podnositelji pozvali bile donesene u prijelaznom razdoblju tijekom kojeg je Ustavni sud još usklađivao svoju praksu o dopuštenosti pritužbi na neučinkovite istrage temeljem čl. 21. stavka 1 i članka 23. Ustava, odnosno članaka 2. i 3. Konvencije. Naime, praksa Ustavnog suda koja se tiče neučinkovitih istraga kaznenih djela počela se razvijati odlukom br. U-III-6559/2010 od 13. studenog 2014. godine koja se ticala navodnog zlostavljanja. Međutim, Europski sud je smatrao da se do travnja 2019. analiza učinkovitosti istraga u većini odluka Ustavnog suda sastojala od utvrđivanja da je nadležni tužitelj poduzimao razne izvidne radnje povodom kaznene prijave, a da su u tim analizama ponekad zanemarivani ozbiljni nedostaci u istragama. No, u odnosu na novije odluke Ustavnog suda, donesene nakon travnja 2019., Europski sud je utvrdio da su u njima dosljedno i opsežno primijenjeni konvencijski standardi i praksa Europskog suda u pogledu učinkovitosti istraga. Stoga je Europski sud zaključio da, iako Ustavni sud nije dugo vremena ispitivao pritužbe koje se tiču neučinkovitih istraga temeljem članka 2. i 3. Konvencije, on to sada čini te stoga ustavna tužba predstavlja učinkovito domaće pravno sredstvo.

Slijedom gore navedenih utvrđenja, Europski sud je, naglašavajući svoju supsidijarnu ulogu u zaštiti prava zajamčenih Konvencijom u odnosu na nacionalne sustave, zaključio kako su podnositelji dužni podnijeti ustavnu tužbu prije podnošenja zahtjeva Europskom sudu. Pri tome je istaknuo da podnositelji i dalje imaju mogućnost podnijeti zahtjev Europskom sudu ako ustavnosudski postupak bude trajao nerazumno dugo ili ako će se i dalje smatrati žrtvama povrede Konvencije.

Konačno, iako je ovom odlukom Europski sud utvrdio da je ustavna tužba učinkovito pravno sredstvo za prigovore neučinkovitih istraga temeljem članaka 2. i 3. Konvencije, napomenuo je da se načela koja se odnose na postupovnu obvezu provođenja istrage na temelju članka 2. slično primjenjuju na postupovnu obvezu provođenja istrage na temelju drugih članaka Konvencije. Stoga je pozvao Ustavni sud Republike Hrvatske da na jednak način ispituje prigovore koji se tiču postupnih aspekata drugih konvencijskih prava.

Slijedom navedenog, Europski sud je zahtjev podnositelja odbacio na temelju članka 35. stavku 1 i 4 Konvencije zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2021. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskom sudom za ljudska prava